

POSŁUGIWANIE SIĘ POJĘCIEM «KONCEPT» W BADANIACH NAD SZTUKĄ

У статті досліджується використання терміна «концепт» у культурологічних працях та впровадження його в музикознавчих дослідженнях.

Ключові слова: поняття, концепт, ідіостиль, художній концепт, національний концепт, програмність.

The article exposes the use of the term *concept* in culture-related studies and its implementation in musicological research.

Keywords: notion, concept, ideostyle, artistic concept, national concept, adherence to an artistic programme.

Badanie procesów twórczych na podstawie konceptów jest stosunkowo nowym trendem w sztuce ukraińskiej. Termin «koncept» jest aktywnie używany w różnych dziedzinach nauk humanistycznych, w szczególności w filozofii, językoznawstwie i psychologii. W dziedzinie językoznawstwa zagadnienie konceptu opracowali N. Arutyunova, V. Vinogradov, V. Grigoriev, V. fon Humboldt, R. Karnap, K. Lewis, O. Potebnya, B. Russell, w logice i filozofii – M. Buber, L. Wittgenstein, G. H. Von Wright, E. Husserl, H.-G. Gadamer, M. Heidegger, H. Ortega-i-Gasset, I. Fieser, psychoanalizy lub analitycznej psychologii – Z. Freud, T. Jung.

Po raz pierwszy termin «koncept» w kontekście językowo-kulturowym został wprowadzony przez S. Askoldova-Alekseeva, który w swoim artykule «Pojęcie i słowo» definiuje go jako «formację mentalną, która zastępuje nas w procesie myślenia nieokreśloną różnorodnością obiektów tego samego rodzaju» [2; s. 30] i jest utożsamiana z «pojęciem».

W przestrzeni językowo-kulturowej obszaru poradzieckiego, która jest dla nas ważna z uwagi na związek między rozwojem myśli naukowej a jej oceną, najczęściej stosowane jest pojęcie «koncept» rosyjskiego językoznawcy i semiotyka Y. Stepanova w podstawowym dziele «Stałe: Słownik kultury rosyjskiej», które zostało po raz pierwszy opublikowane w 1997 r. i przedrukowane dwukrotnie – w 2001 r., oraz w 2004 r. znacznie uzupełnione i poprawione. Naukowiec interpretuje koncept jako «skrzep w umyśle człowieka», sposób, w jaki kultura wchodzi w mentalny świat człowieka. Z drugiej strony, dzięki czemu człowiek, który «nie jest twórcą wartości kulturowych» – wchodzi i wpływa na samą kulturę»¹ [11; s. 43].

Y. Stepanov kojarzy teorię pojęć ze stałymi kultury, to znaczy «stała jest konceptem, który istnieje wielokrotnie lub przynajmniej przez bardzo długi czas» [11; s. 84]. W prywatnych rozmowach naukowiec wyjaśnił «koncept jako pojęcie plus coś innego. To «coś» – emocjonalny obraz, który wydaje się z brzmieniem (czytaniem) pojęcia» [7]. Kultura w ogóle jest «zbiorem pojęć i ich korelacji, które wyrażone są w różnych seriach» (przede wszystkim w «ewolucyjnych seriach semiotycznych», a także «paradygmatach», «stylach», «izogłosach», «szeregach», «stałych» i t. p.) [11; s. 40].

Oczywiście poszukiwanie konkretnej definicji następuje na przecięciu metaforyczności i reakcji psychologicznych na pewne «akty» aktywności. Identyfikacja z «prawem» nadal wydaje się dyskusyjna, ponieważ Y. Stepanov wyróżnił wyjaśnienie – «splot» pomysłów, pojęć, wiedzy, skojarzeń, doświadczeń, które towarzyszą słowu prawo i jest konceptem «prawa» – po podkreśleniu priorytetu bytu mentalnego jednostki prowokuje eliminację sprzeczności między tymi poziomami lub sferami egzystencji osobistej i społecznej. Lub uznanie wyższości indywidualnego nad wszystkimi innymi poziomami. Wśród podstawowo-

wych właściwości konceptu Y. Stepanov wymienia metamorfizm jako ewolucję konceptu i kompatybilność jako interpretację konceptu w różnych systemach kulturowych ².

W następującym badaniu Y. Stepanova «Koncepty: Cienkie błony cywilizacji» (M., 2007) wyjaśnia się termin «koncept» na różnych poziomach wiedzy naukowej i korzysta się z terminologicznego, metodologicznego i konceptualnego aparatu nauk humanistycznych (rozumiejąc tutaj jako naukę integrującą filozofię, logikę, literaturę i poetykę, sztuki wizualne – malarstwo, rzeźbę, grafikę i t.p. oraz wiedzę o nich, a także muzykę i muzykologię) oraz matematykę. Tak, koncepty na poziomie zewnętrznym są «tylko frazami, skrawkami fraz i węzłów, ale są to «subtelne idiomy», które pojawiają się w naszych umysłach tak, jakby miały dawno znane znaczenie», to znaczy «pojęcie rozwinięte w wyniku wszystkich współczesnych sytuacji naukowych» [10; s. 32]. Ponieważ pojęcie (zestaw cech, właściwości, powiązań przedmiotu lub zjawiska) jest przedmiotem filozofii i logiki, koncept jest przedmiotem badań kulturowych, więc nie jest «zdefiniowany» jako pojęcie, ale «przeżywa się», zawiera logiczne, naukowe znaki (cecha pojęcia) oraz psychologiczne, artystyczne, emocjonalne i codzienne elementy zjawisk i sytuacji. Na poziomie wewnętrznym cechą konceptu jest minimalizacja lub minimizacja, bez których pojawienie się, istnienie i rozwój nauki jest niemożliwe z powodu nadmiernej ilości informacji, które muszą być przetwarzane w czasie rzeczywistym.

W związku z tym warto wyciągnąć analogię z rozwojem nowoczesnego procesu edukacyjnego, w którym reforma koncentruje się na kompetentnym podejściu. W rzeczywistości reforma ma na celu ukształtowanie kompetencji, które pozwolą człowiekowi w pełni funkcjonować w warunkach szybkiego przepływu informacji, przełomów technologicznych, transformacji geopolitycznych i cywilizacyjnych (społeczno-politycznych, ekonomicznych, kulturowych), to znaczy, będą kształtować umiejętność korzystania z wiedzy i umiejętności żeby zrealizować zadania z najbardziej pozytywnym rezultatem, co jest niemożliwe we współczesnym świecie bez myślenia koncepcyjnego lub, być może bardziej poprawnie – myślenia przez koncepty.

Ukraińska lingwistka Ż. Krasnobajewa-Czorna dokonała także ważnych wyjaśnień dotyczących klasyfikacji konceptów. W swojej rozprawie «Koncept życia w ukraińskiej frazemice» (2008) podsumowuje doświadczenie współczesnych badań i przedstawia siedem aspektów interpretacji konceptu. W tej klasyfikacji językoznawstwo oraz literaturoznawstwo i kulturoznawstwo naszym zdaniem kojarzą się z specyfiką współczesnej metodologii muzykologicznej. Ponieważ przedmiotem badań aspektu literackiego i kulturowego są koncepty literackie lub artystyczne w odrębnym dziele literacko-artystycznym, które rozumieć należy jako strukturę mentalną funkcjonalnie ograniczoną przez sferę sztuki i zawiera informacje o najwyższych wartościach bytu społecznego i które przejawiają się poprzez estetyczną znajomość prawdy w postaci obrazu artystycznego, a także wizualne i ekspresyjne środki jej reprezentacji [6; s. 27]. Wyjaśnienie I. Fisak rdzenia koncepcji artystycznej z naciskiem na większą indywidualność i złożoność psychologiczną pozwoliło jednoznacznie stwierdzić, że jej najistotniejszą cechą jest zdolność do artystycznego stowarzyszenia [5; s. 74]. Koncept artystyczny, jako kategoria literacka, jest «zawarty w powtarzających się obrazach i obdarzony treściami znaczącymi kulturowo, otwarty jako dynamiczna struktura semantyczna, która może generować różne znaczenia i z czasem tworzyć nowe, ma charakter mentalny, odzwierciedlając istotne oznaki rzeczywistości i jej postrzegania przez osobę określonego wieku, i stanowi podstawę artystycznego świata pisarza» [5; s. 75]. Na tej podstawie badaczka doszła do wniosku, że koncept artystyczny, jako pewien skoncentrowany program, determinuje nie tylko oryginalność indywidualnego dzieła, ale także kreatywność w ogóle, specyfikę poglądów pisarza oraz jego idiostylu.

Według Y. Stepanova koncepty artystyczne będą tymi, które są «bezdyskusyjne, są, absolutnymi izolatami» ³, unikalnymi, niekompatybilnymi konceptami i mają tendencję narodową, rodzimą [10; s. 35–42].

L. Ajzenbart, badając «koncept narodowy» jako uogólnioną abstrakcyjną, kognitywną ideę, reprezentowaną w świadomości językowej, podkreśla opinię, że «język i naród poja-

wiąją się jako siły, które się uzupełniają», przez co «język ma charakter narodowy i nie istnieje kultura zewnętrzna»⁴ [1; s. 318].

Zbiór pojęć, jako system koncepcyjny narodowego obrazu świata, jest wyrażony w języku i odzwierciedla wszystkie elementy (składniki) życia ludzi – warunki i zasoby klimatyczne, interesy geopolityczne i system społeczno-polityczny, historię i kulturę itp. Ponieważ wymienione czynniki życia różnych ludów, ich poglądy na świat, religijne, kosmologiczne idee i język różnią się, język, jako odzwierciedlenie mentalności narodu lub narodowego znacznika, nie może istnieć poza kulturą. Zatem badanie «konceptów» jako nośników mentalności narodowej, popularnych w literaturze, wydaje się być ciekawym w muzyce ukraińskiej, ponieważ muzyczny język utworu odzwierciedla nie tylko wizję autora, ale także jest «produktem tradycji kulturowej» (O. Kozarenko). Faktyczne wykorzystanie konceptu narodowego jako elementu systemu narodowego obrazu świata lub markera narodowo-kulturowego wprowadza jakościowo nowy poziom analizy sztuki, interpretacji idiosztyle artysty «z pozycji widzenia narodowej tradycji kulturowej i wspólnych wartości duchowych» [5; s. 69]. Co więcej, idiosztyle w niektórych środowiskach są łączone w nurty oparte na pokrewnej wizji o określonym pomysle poszczególnymi artystami, pisarzami lub muzykami. typowymi przykładami warto wspomnieć niektóre typowe grupy, semantycznym ziarnem których w XIX i na początku XX wieku, okazał się koncept «młody»⁵.

Naszym zdaniem najbardziej udana pod względem związku z twórczością muzyczną jest interpretacja konceptu przez ukraińskiego pisarza i krytyka literackiego W. Szewczuka. W jego rozumieniu koncept jest złożonym pojęciem abstrakcyjnym, «wykorzystywanym przy tworzeniu dzieła sztuki i stanowiącym rdzeń intelektualny łączący dzieło w jedną konstrukcję», stanowi jego myśl definiującą, która przechodzi przez całe dzieło w postaci znaków graficznych, a jednocześnie jest twórcą symbolów, metafor, a tym samym wypełnia utwór dogłębną treścią». W trójwarstwowej strukturze konceptu – «indywidualny-narodowy-universalny», według W. Szewczuka, «narodowy» jest szerszym pojęciem, ponieważ «universalny» to «próbki większych płaszczyzn, które są narodowe» [9; s. 91]. Każdy utwór zawiera zarówno indywidualne cechy stylu kompozytora, jak i narodowe, które przez pryzmat tego ostatniego odzwierciedlają (projektują, oświetlają, przyjmują) ogólne tendencje kulturowe. Różne interpretacje konceptu w różnych dziedzinach nauki uzupełniają się zatem, podkreślając całą wieloznaczność tej kategorii.

Warto zauważyć, że w badaniach muzykologicznych do niedawna termin «koncept» nie występuje nawet w dziełach semiotycznych. Tak, nie ma go w kilku ważnych obszarach podstawowych prac teoretycznych w zakresie nauki narodowego języka muzycznego – tworzenia i rozwoju ukraińskiego narodowego kanonu muzyczno-językowego; analizy strukturalnej obrazu intonacyjnego świata; semantycznej typologii muzyki, choć wciąż odwołuje się do konceptu i związanej z nim treści.

W szczególności, uzasadniając perspektywy rozwoju historiografii, w tym muzycznej, Y. Czekan zwraca uwagę na koncepcyjne nieodrefleksowanie tematu historii muzyki, które jest spowodowane systematycznym kryzysem metodologii historii ogólnej i historii muzyki jako jej komponentu [3; s. 10]. Chociaż widzimy inne nauki humanistyczne, takie jak językoznawstwo i kulturoznawstwo, którym ten kryzys udało się pokonać. W swoich badaniach Y. Czekan projektuje pięciowymiarowość struktury obrazu świata na materiał intonacyjny «biorąc pod uwagę... podział przestrzeni i czasu na rzeczywisty, percepcyjny i konceptualny» [3; s. 15]. Analiza fenomenologiczna koncentruje się na koncepcji intonacji zarówno pojedynczego dzieła, jak i jego uogólnienia w koncepcji intonacyjnej całej twórczości kompozytora, pewnego okresu chronologicznego, krajowej szkoły kompozytorskiej lub określonej grupy etnicznej.

Apel o użyciu «konceptu» w muzykologii jest uzasadniony «kulturową orientacją współczesnej muzykologii» i «intensyfikacją komunikacji interdyscyplinarnej» (Y. Czekan), co ponownie świadczy o procesach ewolucyjnych analogicznych do innych sfer humanistycznych⁶. Tak więc badanie konceptów jako kluczowych elementów kształtujących znaczenie

pojęcia kreatywności usystematyzuje przedstawienie idiosylu kompozytora, jego (kompozytorskiej) roli i miejsca w historii muzyki.

Po raz pierwszy użycie terminu «koncept» w ukraińskiej muzykologii jest uzasadnione przez W. Marik w rozprawie «Zjawiska conceptosfery i konceptu w sztuce muzycznej: problem wiecznego obrazu» (Odessa, 2008). Według badaczki «werbalizacja» konceptu podważa celowość zastosowania tego terminu w dziedzinie muzykologii jako pośrednio związanego z muzyką. Argumentem jest tutaj cecha, a raczej wzajemne powiązanie kulturowych i artystycznych konceptów. «Werbalizacja konceptu kulturowego realizowana jest w muzyce w formie programowości jako warunku jej przedstawienia», to znaczy programowalność w muzyce to te koncepty kulturowe, które kompozytor chce realizować w swojej twórczości. W swoich badaniach W. Marik określa kompleks muzycznych środków wyrazu. Ogromne znaczenie ma przy tym częstotliwość pojawiania się nowych dzieł z ucieleśnieniem konceptu kulturowego i ich znaczenie w kulturze muzycznej. Podsumowując, że między różnymi interpretacjami kompozycyjnymi konkretnego może występować intonacja, barwa, faktura, gatunek i inna ciągłość [8; s. 68].

Zastosowanie tego pomysłu do badania bardziej etno-specyficznych materiałów ujawniło głębsze wzorce w semantycznej dziedzinie ukraińskiej muzyki i poezji. Jeśli chodzi o strzeleckich pieśniach, można mówić o znanym konceptu «Żurawia», który ma wyraźny narodowo-patriotyczne kolorowanie w utworach B. Lepkiego i z czasem przekształcił się w pojęcie «Requiem», i już w tym sensie realizuje się w utworach kompozytorów ukraińskich K. Stecenki, L. Rewuckiego, S. Ludkiewicza. Większość interpretacji «Żurawia» charakteryzuje się imitacyjnością, prowadzeniem melodii w tercje, wykorzystaniem przerywanego rytmu, wokalizacji poszczególnych sylab, podkreślając kulminację pustymi kwintami i oktawami w celu ustalenia kluczowego znaczenia «umrzeć». I dlatego V. Marik ma całkowitą rację, używając oprogramowanie do tłumaczenia konceptu kulturowego w muzyce.

Analizując badania naukowca językoznawstwa S. Vorkachova, V. Marik konkluduje, że właściwy konceptu symboliczny składnik odróżnia go od pojęcia podobno jak dźwięk odróżnia się od słowa, dwuznaczność, nieskończoność (konceptu) od jasno zdefiniowanej myśli (pojęcia). W konsekwencji cechy konceptu (semantyczna i wyobraźniowa niejednoznaczność) mogą mieć znaczenie w metodologii kultury muzycznej, ponieważ zarówno w muzyce i w koncepcie, intelektualnie i emocjonalnie ściśle współdziałają ze sobą [8; s. 73–74].

Dlatego podejście językowe w badaniu konceptu jest skuteczne (funkcjonalne) w literaturze, sztuce, muzyce, które są elementami metasytemu kultury. Koncept jako kategoria muzykologiczna reguluje dwuznaczność intonacyjnego obrazu świata, przyczynia się do ujawnienia cech poszczególnych utworów, zjawisk lub procesów w historii muzyki, pozwala opracować konceptualno-kategorialny aparat oraz odpowiednią metodologię badań empirycznych i teoretycznych w gatunku-stylu i historycznej płaszczyźnie kultury.

¹ W celu dalszego wyjaśnienia znaczenia terminu «koncept» podajemy cytaty bez notatek w naszym własnym tłumaczeniu: «Koncept jest jak skrzep, który kultywuje się w umyśle człowieka; to, w czym kultura, wchodzi do mentalnego świata człowieka. Z drugiej strony, koncept polega na tym, że osoba jest przeciętną, zwykłą osobą, a nie «twórcą wartości kulturowych» – sam wchodzi w kulturę, a w niektórych przypadkach jednocześnie ma na nią wpływ. Weźmy na przykład wyobrażenie przeciętnego człowieka, a nie prawnika, o «legalnym» i «nielegalnym» - skupiają się przede wszystkim na koncepcie «prawa». I ta koncepcja istnieje w umyśle (w świecie mentalnym) takiej osoby, oczywiście, nie w postaci jasnego konceptu dotyczącego «podziału władzy», historycznej ewolucji konceptu prawa itp. «Grono» pomysłów, pojęć, wiedzy, skojarzeń, doświadczeń towarzyszących słowu prawo i jest konceptem «prawo». W przeciwieństwie do pojęć w ich własnym znaczeniu tego terminu (takich jak powiedźmy «zarządzenie», «akt prawny», «tekst prawa» itp.), koncepcje są nie tylko rozumiane, ale odczuwane. One są przedmiotem emocji, upodobań i niechęci, a czasem zderzeń, starć. Koncept jest głównym celem kultury w ludzkim świecie mentalnym» [1; s. 43]

² Yuriy Stepanov (1930–2012). Instytut Językoznawstwa, Rosyjska Akademia Nauk. URL : <https://iling-ran.ru/web/scholars/stepanov>.

³ Isolate, termin, który Y. Stepanov wprowadza w latach 60. ubiegłego wieku, jest definicją zjawiska, które można odróżnić od czegoś podobnego, ale dla jego zrozumienia potrzebuje pary.

⁴ L. Ajzenbart w swoich badaniach opiera się na E. Sapira, który argumentował, że «język ma charakter narodowy i nie istnieje poza kulturą. Według niego koncepcja jest kapsułą myśli, która w skondensowanej formie zawiera (a nawet generuje) wszystkie możliwe epizody życia (doświadczenia)» [1; s. 318].

⁵ Unge Europa, Giovine Italia, La Jeune Belgique, Młoda Polska, Junge Deutschland, Jeune France, Молода Україна, Молода Муза i in.

⁶ W odniesieniu do orientacji kulturowej niektóre aspekty zostały przedstawione powyżej; a co do powiązań interdyscyplinarnych – można doprowadzić przykłady pojawienia się nowych obszarów dyscyplin naukowych w środku istniejącego, nabytego lub będą nabytego niezależnego statusu – porównawczy studia literackie (komparatywistyka), filozofia porównawcza, porównawcze prawo. Właściwie w pracy doktorskiej i następnym artykule – Muzykologiczne badania porównawcze: od metody do nauki Y. Czekan wprowadza termin «porównawcza muzykologia» [3; 4].

Referencje

1. Ajzenbart L. M. Pojęcie «koncept»: problem definicji i podejścia do nauki. *Notatki naukowe TNPU. Studia literackie*. 2016. Nr 45. S. 314–325. (w j.ukraińskim).
2. Askoldov-Alekseev S. A. Koncept i słowo. *Rosyjska mowa. Nowa seria*. Leningrad : oddział w Leningradzie, 1928. Wyd. 2. S. 28–44. (w j.rosyjskim).
3. Czekan Y. Intonacyjny obraz świata jako kategoria muzykologii historycznej: streszczenie. ... doktorat w sztuce : 17.00.03. Narodowa Akademia Muzyczna imięnu P. Czajkowskiego na Ukrainie. K., 2010. 408 s. (w j.ukraińskim).
4. Czekan Y. Muzykologiczne badania porównawcze: od metody do nauki. *Muzykologiczne studia Instytutu Sztuki Wołyńskiego Narodowego uniwersytetu oraz Narodowej Akademii Muzycznej im. Piotra Czajkowskiego na Ukrainie*. 2012. Wyd. 10. S. 6–18. (w j.ukraińskim).
5. Fisak I. Kategoria «koncept» we współczesnym dyskursie naukowym. *Nauki filologiczne*. 2014. № 17. S. 69–77. (w j.ukraińskim).
6. Krasnobajeva-Czorna Ż. Integralne podejście do interpretacji konceptu (wektory filozoficzne i językowe). *Studia językowe*. 2006. Wyd. 14. S. 27–31. (w j.ukraińskim).
7. Lukov W. A. Stepanov Jurij Siergiejewicz. Współczesna literatura francuska / pod redakcją profesora W. A. Lukova [ModFranceLit.ru – encyklopedia elektroniczna]. (w j.rosyjskim).
8. Marik V. Zjawisko konceptu w krajowym myśleniu artystycznym. *Biuletyn naukowy Narodowej Akademii Muzycznej im. Piotra Czajkowskiego na Ukrainie*. K., 2010. Wyd. 85: Kultura duchowa Ukrainy: tradycje i nowoczesność. S. 63–80. (w j.ukraińskim).
9. Monachova T. Koncept «domu» i «drogi» w pracach Walerego Szewczuka: komentarz pisarza. *Język ukraiński i literatura w szkołach średnich, gimnaziach, liceach i kolegiach*. 2007. № 1. S. 90–91. (w j.ukraińskim).
10. Stepanov Y. «Koncepty: Cienkie błony cywilizacji». M., 2007. 248 s. (w j.rosyjskim).
11. Stepanov Y. S. Stałe: Słownik kultury rosyjskiej: 3-e wydanie. M. : Projekt akademicki, 2004. 991 s. (w j.rosyjskim).

References

1. AIZENBART, Liubomyra. Notion of 'concept': problem of definition and approaches to study. The Scientific Issues of Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University. Series: Literature. Ternopil, 2016, no. 45, pp. 314–325 [in Ukrainian].
2. ASKOLDOV-ALEKSEEV, Sergey. Concept and Word. *Russian Speech*. State Institute of the History of Arts. Leningrad: Academia, 1928, iss. 2, pp. 28–44 [in Russian].
3. CHEKAN, Yuriy. *An Intonational Image of the World as a Category of Historical Musicology. A Manuscript*. Doctor of Arts thesis: 17.00.03. P. Tchaikovsky National Musical Academy of Ukraine. Kyiv, 2010, 408 pp. [in Ukrainian].

4. CHEKAN, Yuriy. Musicological Comparative Studies: From a Method to Science. *Musicological Studies of the Institute of Arts of the Lesya Ukrainka Volyn National University and the P. Tchaikovsky National Musical Academy of Ukraine*, 2012, iss. 10, pp. 6–18 [in Ukrainian].
5. FISAK, Iryna. The category ‘concept’ in modern scientific discourse. *Philological sciences*. Poltava, 2014, iss. 17, pp. 69–77 [in Ukrainian].
6. KRASNOBAYEVA-CHORNA, Zhanna. An Integrated Approach to Interpreting the *Concept* (Philosophical and Linguo-Cultural Vectors). *Linguistic Studies*. Vasyl Stus Donetsk National University. Donetsk, 2006, iss. 14, pp. 27–31 [in Ukrainian].
7. LUKOV, Vladimir. Stepanov Yuriy Sergeevich. *Modern French Literature* [online]. Available from: <http://modfrancelit.ru/stepanov-yuriy-sergeevich/> [in Russian].
8. MARIK, Valeriya. The Phenomenon of Concept in the National Artistic Thought. *Scientific Herald of Tchaikovsky National Musical Academy of Ukraine: Collected Scientific papers*. Kyiv, 2010, iss. 85: *Spiritual Culture of Ukraine: Traditions and Modernity*, pp. 63–80 [in Ukrainian].
9. MONAKHOVA, Tetiana. Concepts of *Home* and *Road* in the Works of Valeriy Shevchuk: A Writer’s Commentary. *Ukrainian Language and Literature in Secondary Schools, Gymnasias, Lyceums, and Collegia*, 2007, no. 1, pp. 90–92 [in Ukrainian].
10. STEPANOV, Yuriy. *Concepts. A Thin Film of Civilization*. Moscow, 2007, 602 pp. [in Russian].
11. STEPANOV, Yuriy. Constants: A Dictionary of the Russian Culture. 3rd edition. Moscow: Academic Project, 2004, 991 pp. [in Russian].

SUMMARY

The article substantiates the distinction between the terms *notion* and *concept*. In this article, *concept* is considered as a category of various fields of the humanities. The main features and attributes of concept as a subject of cultural studies are determined. Interpreting concept in linguistic, literary, and cultural studies is extrapolated to musicology – the science that studies music as a special form of artistic cognition of the world. Minimization, national and linguistic markers of concept are reflected both in an ideostyle of a particular creator, and in a broader treating – group’s style, trend, etc. The concept’s verbalization in music is manifested via adherence to an artistic programme. Its semantic and imaginative multivariation combines intellectual and emotional experiences of a creator and a recipient, and thereby arranges the polysemy of the intonational image of the world, while contributing to the disclosure of features of individual works, phenomena or processes in the history of music. Concept enables us to develop notion-and-category apparatus and appropriate methodology for empirical and theoretical studies in genre-stylistic and historical planes of culture.

Keywords: notion, concept, ideostyle, artistic concept, national concept, adherence to an artistic programme.